



Bank Polski

REGULAMIN OPCJI NA STOPE PROCENTOWĄ

Spis treści

Rozdział 1.	Postanowienia ogólne.....	1
Rozdział 2.	Zasady zawierania transakcji opcyjnej.....	2
Rozdział 3.	Warunki rozliczenia transakcji opcyjnej.....	2
Rozdział 4.	Postanowienia końcowe.....	3

Rozdział 1.

Postanowienia ogólne

§ 1.

Regulamin opcji na stopę procentową, zwany dalej „Regulaminem”, określa zasady zawierania oraz rozliczania opcji na stopę procentową w Powszechnej Kasie Oszczędności Banku Polskiego Spółce Akcyjnej, zwanej dalej „PKO BP SA”.

§ 2.

Użyte w Regulaminie określenia oznaczają:

- 1) **agent kalkulacyjny** – podmiot uprawniony do jednostronnego rozliczania opcji na stopę procentową.
- 2) **dealer** – pracownika PKO BP SA upoważnionego do zawierania transakcji na rynku finansowym, uwzględnionego w wykazie *dealerów*,
- 3) **dzień płatności odsetkowej** – jest to dzień, w którym realizowana jest płatność odsetkowa; jeżeli ustalono, że odsetki są rozliczane z góry, jest to dzień rozpoczynający dany okres odsetkowy, natomiast jeżeli ustalono, że odsetki są rozliczane z dołu, jest to dzień kończący dany okres odsetkowy, o ile strony nie postanowią inaczej,
- 4) **dzień płatności premii** – dzień roboczy, w którym następuje płatność premii albo premii netto; z reguły dzień płatności przypada na drugi dzień roboczy następujący po dniu zawarcia transakcji opcyjnej; dzień płatności premii może przypadać także w innym dniu roboczym, jeżeli Strony tak postanowią, jednak nie później niż w dniu zakończenia transakcji,
- 5) **dzień roboczy** – każdy dzień od poniedziałku do piątku, z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy oraz dni, w których nie pracują PKO BP SA lub instytucje (banki), za pośrednictwem których następuje rozliczenie transakcji,
- 6) **dzień ustalania odsetek** – jest to dzień publikacji określonej stopy referencyjnej, o której mowa w pkt 22, odnoszącej się do określonego okresu odsetkowego; w tym dniu następuje obliczenie kwoty płatności odsetkowej.
- 7) **dzień rozpoczęcia transakcji** – dzień będący początkiem pierwszego okresu odsetkowego,
- 8) **dzień zakończenia transakcji** – dzień będący końcem ostatniego okresu odsetkowego,
- 9) **konwencja bazy odsetkowej** – jest to konwencja uzgadniana przez Strony transakcji przy wyliczaniu liczby dni w roku oraz liczby dni w okresie odsetkowym; uzgodniona konwencja jest używana do wyliczania kwoty płatności odsetkowych; w szczególności strony mogą uzgodnić następujące konwencje bazy odsetkowej:
 - a) Act/360 – przyjmuje się faktyczną liczbę dni w okresie odsetkowym oraz liczbę dni w roku na 360,
 - b) Act/365 – przyjmuje się faktyczną liczbę dni w okresie odsetkowym oraz liczbę dni w roku na 365,
 - c) 30/360 – przyjmuje się liczbę dni w roku na 360 oraz liczbę dni w okresie odsetkowym obliczoną według wzoru:

$$n = 360 \times (YYYY_Z - YYYY_R) + 30 \times (MM_Z - MM_R) + (DD_Z - DD_R)$$

gdzie:

YYYY_Z – rok daty zakończenia okresu odsetkowego,
YYYY_R – rok daty rozpoczęcia okresu odsetkowego,
MM_Z – miesiąc daty zakończenia okresu odsetkowego,
MM_R – miesiąc daty rozpoczęcia okresu odsetkowego,
DD_Z – dzień daty zakończenia okresu odsetkowego,
DD_R – dzień daty rozpoczęcia okresu odsetkowego,

- 10) **konwencja przesuwania dni** – to konwencja używana do wyznaczenia ostatniego dnia okresu odsetkowego jeżeli ten dzień, wynikający z warunków transakcji, przypada w dzień świąteczny; używa się w szczególności trzech konwencji:
 - a) Preceding – polega na przesunięciu ostatniego dnia tego okresu do ostatniego dnia roboczego poprzedzającego ten dzień,
 - b) Following – polega na przesunięciu ostatniego dnia tego okresu do dnia roboczego następującego po tym dniu,
 - c) Modified Following – polega na przesunięciu ostatniego dnia tego okresu do dnia roboczego następującego po tym dniu, chyba że ten dzień przypada w następnym miesiącu, w tym przypadku przyjmowany jest ostatni dzień roboczy danego miesiąca,
- 11) **kwota płatności odsetkowej** – kwotę należną nabywcy opcji od wystawcy opcji z tytułu realizacji opcji dla określonego, pojedynczego okresu odsetkowego,
- 12) **kwota (nominał) transakcji** – kwotę nominalną transakcji, w odniesieniu do której naliczane są odsetki według stawki realizacji oraz stopy referencyjnej; Strony mogą ustalić, że kwota transakcji będzie się zmieniać w uzgodnionych dniach,
- 13) **nabywca opcji** – Stronę transakcji opcyjnej kupującą opcję na stopę procentową,
- 14) **okres odsetkowy** – jest to okres, za który naliczane są odsetki, przy czym w transakcji może wystąpić jednej lub więcej okresów odsetkowych i w takim przypadku naliczanie odsetek następuje w każdym okresie odsetkowym niezależnie,
- 15) **opcja na stopę procentową** – jest to kontrakt finansowy dający prawo majątkowe nabywcy opcji uprawniające, lecz nie zobowiązujące, do zamiany kwoty odsetek naliczonych od kwoty transakcji według stopy referencyjnej na kwotę odsetek naliczonych od kwoty transakcji według stawki realizacji przy założeniu, że rozliczenie transakcji nastąpić będzie jedynie przez wypłatę kwoty rozliczenia. Strony zawierając transakcje opcji na stopę procentową mogą uzgodnić dla danej transakcji jeden bądź więcej okresów odsetkowych,
- 16) **opcja Cap** – opcję na stopę procentową, której realizacja następuje tylko wtedy, gdy stopa referencyjna jest wyższa od stawki realizacji,
- 17) **opcja Floor** – opcję na stopę procentową, której realizacja następuje tylko wtedy, gdy stopa referencyjna jest niższa od stawki realizacji,
- 18) **premia** – cenę, jaką płaci nabywca opcji wystawcy opcji za nabycie opcji,
- 19) **premia netto** – jeżeli Strony tak postanowią, w przypadku zawarcia strategii opcyjnej, premią netto jest kwota stanowiąca cenę strategii

opcyjnej albo kwota stanowiącą różnicę pomiędzy sumą premii należnych Klientowi a sumą premii należnych PKO BP SA dla wszystkich opcji wchodzących w skład strategii; premia netto może wynosić zero,

- 20) **rachunek bankowy** – rachunek rozliczeniowy, w tym bieżący i pomocniczy, prowadzony w PKO BP SA, wymieniony w Umowie,
- 21) **stawka realizacji** – wyrażoną w punktach procentowych w skali roku stawka procentowa, według której naliczane są odsetki od nominalu transakcji; Strony mogą ustalić wysokość stawki realizacji dla poszczególnych okresów odsetkowych,
- 22) **stopa referencyjna** – wyrażoną w punktach procentowych w skali roku stawkę referencyjną typu IBOR (Interbank Offered Rate) odpowiednią dla danej waluty,
- 23) **strategia opcyjna** – jednoczesne zawarcie co najmniej dwóch transakcji opcyjnych w celu osiągnięcia określonego efektu ekonomicznego, które zabezpieczone są w tej samej formie oraz rozliczane ze środków na tych samych rachunkach bankowych; w przypadku zawarcia strategii opcyjnej jej cenę stanowi premia netto,
- 24) **transakcja opcyjna** – transakcję kupna albo sprzedaży opcji na stopę procentową,
- 25) **Umowa** – umowę ramową w zakresie współpracy na rynku finansowym, na podstawie której zawierane są transakcje skarbowe na rynku finansowym,
- 26) **warunki wykonania opcji** – określone dla danego rodzaju i typu opcji warunki, których spełnienie skutkuje prawem do wykonania prawa majątkowego w postaci wypłaty kwoty rozliczenia,
- 27) **wykonanie opcji** (realizacja opcji) – zdarzenie wejścia w życie zobowiązań wystawcy opcji na rzecz nabywcy opcji wynikających z zawartej transakcji opcyjnej, przy czym realizacja opcji następuje tylko dla określonego okresu okresowego,
- 28) **wystawca opcji** – Stronę transakcji opcyjnej sprzedającą opcję na stopę procentową.

§ 3.

1. PKO BP SA przeprowadza transakcje opcji na stopę procentową dla walut określonych w wykazie dealerów.
2. Minimalna kwota transakcji wynosi 500 000 zł (PLN) lub równowartość tej kwoty w walucie wymienionej w ust. 1 przeliczonej przez dealera według aktualnych cen na rynku międzybankowym, obowiązujących dla natychmiastowych transakcji wymiany walut wymienialnych.
3. Transakcje opcji na stopę procentową mogą być przeprowadzane w innych walutach niż określone w ust. 1.
4. Minimalna kwota transakcji, o której mowa w ust. 2, może być niższa, jeżeli Strony tak postanowią ustalając warunki transakcji.

Rozdział 2.

Zasady zawierania transakcji opcyjnej

§ 4.

1. Strony ustalają telefonicznie warunki transakcji opcji na stopę procentową i są zobowiązane do uzgodnienia warunków w taki sposób, aby jednoznacznie zostały one określone, z zastrzeżeniem ust. 2, w szczególności:
 - 1) typ opcji (opcja Cap albo Floor),
 - 2) nabywca opcji,
 - 3) wystawca opcji,
 - 4) stopa referencyjna,
 - 5) waluta transakcji,
 - 6) kwota (nominał) transakcji,
 - 7) stawka realizacji,
 - 8) data rozpoczęcia transakcji,
 - 9) data zakończenia transakcji,
 - 10) daty wyznaczające okresy odsetkowe,
 - 11) daty ustalania płatności odsetkowych,
 - 12) sposób płatności odsetkowych (z góry/z dołu),
 - 13) kwota premii,
 - 14) data płatności premii,
 - 15) konwencja bazy odsetkowej,
 - 16) konwencja przesuwania dni,
 - 17) numer rachunku bankowego,
 - 18) inne parametry transakcji.
2. Jeżeli Strony nie uzgodniły:
 - 1) numeru rachunku, o którym mowa w ust. 1 pkt 17, rozliczenie nastąpi poprzez rachunek domyślny Klienta, wskazany w Umowie,
 - 2) dnia płatności premii, o którym mowa w ust. 1 pkt 14 to przyjmuje się, że przypada on drugiego dnia roboczego po zawarciu transakcji opcyjnej,
 - 3) sposobu płatności odsetkowych, o którym mowa w ust. 1 pkt 12, to przyjmuje się że będą one wypłacane z dołu,
 - 4) konwencji bazy odsetkowej, o której mowa w ust. 1 pkt 15, to przyjmuje się, że jest to standardowa konwencja dla danej stopy referencyjnej.
3. W przypadku zawierania przez Strony strategii opcyjnej dopuszcza się zbiorczy sposób uzgodnienia warunków transakcji poprzez jednorazowe uzgodnienie powtarzających się warunków transakcji wchodzących w skład strategii opcyjnej, a następnie uzgodnienie warunków specyficznych dla poszczególnych opcji.
4. Przyjęcie przez Strony warunków transakcji opcji na stopę procentową ustalonych telefonicznie zgodnie z ust. 1 stanowi zawarcie transakcji opcji na stopę procentową oraz wyrażenie zgody przez Klienta na pobranie przez PKO BP SA z jego rachunku bankowego środków pieniężnych w celu rozliczenia transakcji opcji na stopę procentową. Zgoda nie może być odwołana.

Rozdział 3.

Warunki rozliczenia transakcji opcyjnej

§ 5.

1. W celu rozliczenia transakcji opcyjnej konieczne jest posiadanie przez Klienta rachunku bankowego w walucie, w której rozliczana jest opcja.
2. W dniu płatności premii nabywca opcji zobowiązany jest do zapłacenia wystawcy opcji premii albo w przypadku strategii opcyjnej, ustalona w warunkach transakcji Strona zobowiązana jest do zapłacenia drugiej Stronie premii netto, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. W przypadku, gdy Stroną zobowiązaną do zapłaty premii albo premii netto jest PKO BP SA, od dnia płatności premii do dnia rozliczenia, kwota premii albo premii netto:
 - 1) zwiększa kwotę zabezpieczenia transakcji, lub
 - 2) zostaje zdeponowana w formie depozytu gwarancyjnego w przypadku transakcji zawartej w ciężar limitu.

- Klient będący nabywcą opcji albo Stroną ustaloną do zapłaty premii netto jest zobowiązany do posiadania na rachunku bankowym wymaganej ilości środków pieniężnych do rozliczenia premii, nie później niż do godziny wskazanej przez PKO BP SA w wykazie *dealerów* w dniu płatności premii.
- W przypadku, gdy środki na rachunku bankowym Klienta są niewystarczające do pobrania przez PKO BP SA kwoty premii albo premii netto, transakcja opcyjna albo strategia opcyjna zostaje zamknięta przez PKO BP SA i rozliczona z zastosowaniem aktualnych cen rynkowych kwotowanych przez PKO BP SA dla danego terminu zapadalności opcji.
- PKO BP SA obliczy kwotę rozliczenia i obciąży albo uzna rachunek bankowy Klienta kwotą rozliczenia w dniu rozliczenia zamkniętej transakcji.
- PKO BP SA sporządza potwierdzenie rozliczenia transakcji i przekazuje je Klientowi.
- W przypadku określonym w ust. 6 zastosowanie mają postanowienia Regulaminu „Ogólne warunki współpracy z Klientami na rynku finansowym w Powszechnej Kasie Oszczędności Banku Polskim Spółce Akcyjnej” w zakresie zaspokojenia się z zabezpieczenia i powstałego zadłużenia przeterminowanego.

§ 6.

PKO BP SA jest agentem kalkulacyjnym przez co jest uprawniona do jednostronnego określenia prawa do wypłaty kwoty płatności odsetkowej w dniu płatności odsetkowej.

§ 7.

- Opcja na stopę procentową jest automatycznie zrealizowana, w przypadku gdy dla określonego okresu odsetkowego:
 - stawka realizacji opcji Cap jest niższa od stopy referencyjnej.
 - stawka realizacji opcji Floor jest wyższa od stopy referencyjnej, z zastrzeżeniem ust. 2.
- Przed dniem ustalania odsetek, nabywca opcji może zgłosić wystawcy opcji brak zamiaru wykonania opcji (nabywca opcji świadomie rezygnuje ze swojego prawa do wykonania opcji). W takim przypadku opcja nie zostanie wykonana, nawet jeśli z porównania stawki realizacji opcji ze stopą referencyjną wynika, że opcja podlegałaby realizacji.

§ 8.

- Realizacja opcji na stopę procentową następuje poprzez zapłatę przez sprzedającego kwoty płatności odsetkowej.
- W przypadku gdy Strony uzgodnią sposób płatności kwoty odsetkowej „z dołu”, jest ona obliczana ze wzoru:

$$K = N \times (R_1 - R_2) \times d/B$$

- dla opcji Floor:

$$K = N \times (R_2 - R_1) \times d/B$$

gdzie:

K - kwota płatności odsetkowych,
 N - kwota transakcji,
 R_1 - stopa referencyjna,
 R_2 - stawka realizacji,
 d - liczba dni okresu odsetkowego, zgodnie z uzgodnioną konwencją bazy odsetkowej,
 B - liczba dni w roku bazowym, zgodnie z uzgodnioną konwencją bazy odsetkowej.

- W przypadku gdy Strony uzgodnią sposób płatności kwoty odsetkowej „z góry”, jest ona obliczana ze wzoru:

$$K = \frac{N \times (R_1 - R_2) \times d/B}{(1 + R_1 \times \frac{d}{B})}$$

- dla opcji Floor:

$$K = \frac{N \times (R_2 - R_1) \times d/B}{(1 + R_1 \times \frac{d}{B})}$$

gdzie:

K - kwota płatności odsetkowych,
 N - kwota transakcji,
 R_1 - stopa referencyjna,
 R_2 - stawka realizacji,
 d - liczba dni okresu odsetkowego, zgodnie z uzgodnioną konwencją bazy odsetkowej,
 B - liczba dni w roku bazowym, zgodnie z uzgodnioną konwencją bazy odsetkowej.

- W celu rozliczenia opcji na stopę procentową, wystawca opcji zobowiązany jest do zapłacenia nabywcy opcji ustaloną kwotą płatności odsetkowej.
- Klient będący wystawcą opcji jest zobowiązany do posiadania na rachunku bankowym środków pieniężnych w kwocie wystarczającej do rozliczenia opcji, nie później niż do godziny wskazanej przez PKO BP SA w wykazie *dealerów*, w dniu płatności odsetkowej.
- Rozliczając opcję na stopę procentową PKO BP SA w dniu płatności odsetkowej, uznaje bądź obciąża kwotą płatności odsetkowej rachunek bankowy Klienta.

Rozdział 4.

Postanowienia końcowe

§ 9.

- Opcje na stopę procentową są obciążone ryzykiem rynkowym, co oznacza możliwość uzyskania pozytywnego bądź negatywnego wyniku finansowego z tej transakcji (włącznie z możliwością utraty części, całości lub wielokrotności złożonego zabezpieczenia). Historyczne poziomy stóp procentowych oraz parametru zwanego zmiennością nie stanowią gwarancji osiągnięcia porównywalnego poziomu tych parametrów w przyszłości. Ewentualne zyski lub straty mogą ulec zwiększeniu lub zmniejszeniu wskutek zmian stóp procentowych, poziomu zmienności lub innych czynników rynkowych mających wpływ na wycenę instrumentu.
- Opcje na stopę procentową działają w oparciu o mechanizm dźwigni finansowej. Mechanizm ten oznacza, że bilansowe obciążenie kapitałowe jest wielokrotnie mniejsze od nominalu transakcji. Mechanizm dźwigni powoduje, iż nawet minimalne wahania notowań instrumentów mają znaczący wpływ na wartość wyceny transakcji. Pogorszenie wyceny transakcji oraz brak zabezpieczenia transakcji w wysokości wymaganej przez PKO BP SA, mogą powodować zamknięcie otwartych pozycji Klienta oraz powstanie strat finansowych, które Klient będzie musiał pokryć we wskazanym przez PKO BP SA terminie. Zysk lub strata z transakcji może więc wielokrotnie przekroczyć kwotę złożonego zabezpieczenia (o ile takie występuje). Wielkość zysku lub straty zależy od stopnia dźwigni finansowej.

3. Wartość opcji na stopę procentową oraz zysk lub strata z transakcji są zależne między innymi od wartości stopy procentowej, która jest zmienna. Zmienność stopy procentowej wynika ze zmienności ceny pieniądza na rynkach finansowych, przy uwzględnieniu w szczególności: sytuacji polityczno-gospodarczej, zmiany parametrów makroekonomicznych, poziomu inflacji, oceny ryzyka inwestycyjnego.
4. Wartość opcji na stopę procentową może być wyrażona w walucie obcej. Kurs walutowy zmienia się w trakcie trwania transakcji.
5. Wartość opcji na stopę procentową oraz zysk lub strata z transakcji zależy między innymi od parametru zwanego zmiennością, kwotowanego na rynku międzybankowym (nie jest to parametr wyznaczany z danych historycznych), zmieniającego się wraz z czasem i oczekiwaniami rynku.
6. Istnieje możliwość wystąpienia ograniczeń w dostępności rynku opcji na stopę procentową, które mogą mieć wpływ na cenę transakcji. Skutkiem przedmiotowych ograniczeń może być w szczególności brak zapewnienia przez PKO BP SA zawarcia i realizacji transakcji kupna lub sprzedaży instrumentu finansowego w dowolnie wybranym przez Klienta terminie.
7. W związku z opcją na stopę procentową istnieje możliwość powstania po stronie Klienta zobowiązania, wynikającego z praw nabytych przez PKO BP SA w wyniku zawarcia przedmiotowej transakcji. W przypadku powstania takiego zobowiązania Klient pokryje swoje zobowiązanie w formie pieniężnej zgodnie z postanowieniami niniejszego Regulaminu oraz Umowy.
8. Przychody z transakcji opcji na stopę procentową podlegają opodatkowaniu zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. W przypadku, w którym prawo nakłada na PKO BP SA obowiązek płatnika podatku, należne Klientowi kwoty przekazane zostaną po dokonaniu wymaganych przepisami potrąceń.
9. W celu uzyskania szczegółowych informacji w zakresie opodatkowania zysków z transakcji opcji na stopę procentową, Klient powinien zasięgnąć porady doradcy podatkowego.

§ 10.

W sprawach nieuregulowanych w Regulaminie mają zastosowanie postanowienia Umowy oraz powszechnie obowiązujące przepisy prawa.

§ 11.

Do przesłanek i trybu zmiany niniejszego Regulaminu stosuje się odpowiednio postanowienia Regulaminu „Ogólne warunki współpracy z Klientami na rynku finansowym w Powszechnej Kasie Oszczędności Banku Polskim Spółce Akcyjnej”.